

Motion till riksdagen 2020/21:3922

av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2020/21:150 Ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa familjemedling i stället för informationssamtal och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildning av familjemedlare och ett kvalitetslyft och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en särskild kontaktperson bör utses åt barnet senast i samband med familjemedling och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensam vårdnad som norm och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att större vikt bör läggas vid respektive förälders förståelse för barnets behov av den andra föräldern och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barns rätt till båda sina föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vårdnadsutredningarna bör kvalitetssäkras och evidensbaseras och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Denna proposition har föranletts av utredningen Se barnet! och många av förslagen är efterfrågade och behövs. Tyvärr väljer dock regeringen att inte gå hela vägen, och förslagen blir därför halvhjärtade med tveksam nytta i slutändan. Riksdagen föreslås besluta om en lång rad förändringar.

Familjemedling

Regeringen föreslår obligatoriska informationssamtal, vilket visserligen närmar sig vårt förslag om familjemedling, men når inte hela vägen. Vi vill se en mer långtgående familjemedling kring vårdnad, enligt modell från norsk ”meckling”. Det är en modell som sammankallar berörda parter till familjemedling i syfte att enas för barnets bästa. Vi ser dessutom det som viktigt att nå föräldrarna i ett tidigt stadium av separationen, då bäst förutsättningar bör finnas för att nå samförstånd, gärna så snart det står klart att föräldrarna flyttat isär.

För att höja kompetensen och få en jämn kvalitet på familjemedlingen och de som arbetar med vårdnadsfrågor i socialtjänsten, bör centrala utbildningsinsatser genomföras med krav på obligatorisk utbildning för framför allt familjemedlare. Detta bör ske genom ett övergripande kvalitetslyft. Familjemedlarna ska därför ges en särskild utbildning för sitt uppdrag, och vikt vid lämplighet bör beaktas.

De samtal som familjemedling innebär kan vara svåra att genomföra i situationer där det förekommit våld, hedersrelaterat förtryck eller andra övergrepp inom familjen. I dessa fall bör andra former av samtal övervägas och initieras, men det är vår bedömning att för de allra flesta bör föräldramedling vara en fördel.

Förslaget om att barnets bästa ska vara avgörande

Särskild vikt ska enligt regeringen läggas vid föräldrarnas förmåga att sätta barnets behov före den egna konflikten, vilket kan bli svårt att tillämpa och riskerar att uppmuntra föräldrar att lyfta fram brister hos motparten. I stället borde större vikt läggas vid respektive förälders förståelse av barnets behov av den andra föräldern och möjligheterna och viljan att tillgodose dessa behov hos barnet, givetvis med särskilda regler för situationer där det förekommit våld eller övergrepp.

Förslaget om barnets delaktighet

Det är svårt för en utredare att få till stånd ett samtal med ett barn när en vårdnadshavare inte samarbetar. Ett förslag om obligatorisk familjemedling, som vi förespråkar, skulle troligen göra det mer naturligt att barnet också kommer till tals i ett tidigare skede. Regeringens förslag, där man först ska vänta tills det är en tvist mellan föräldrarna innan något samtal kommer till stånd, gör att man riskerar att barnets delaktighet försämras, eftersom föräldrarnas konflikt då är mer cementerad. En egen kontaktperson inom socialtjänsten för barnet kan med fördel utses som därefter följer barnet och blir barnets naturliga kontaktpunkt.

Förslaget om att domstolen ska kunna besluta om gemensam vårdnad även om båda föräldrarna motsätter sig den vårdnadsformen

Gemensam vårdnad bör alltid vara utgångspunkten. Först när det är klarlagt att gemensam vårdnad inte är möjlig eller där barnets bästa talar för enskild vårdnad bör detta beslutas, givetvis med särskilda regler då våld och övergrepp förekommer.

Några viktiga utgångspunkter som saknas i förslaget

Vi saknar förslag om gemensam vårdnad som norm och om att föräldrar som är kända vid barnets födelse ska få gemensam vårdnad av gemensamma barn. Regeringen föreslår flera ändringar i föräldrabalken (FB), utom den självklara ändring som efterfrågats under lång tid, nämligen att ett barn bör ha samma rättigheter till båda sina föräldrar i samband med födseln. Därför bör det i föräldrabalken införas en lag om att kända föräldrar har vårdnaden om gemensamma barn.

I 6 kap. 3 § FB står det: ”Barnet står från födelsen under vårdnad av båda föräldrarna, om dessa är gifta med varandra, och i annat fall av modern ensam.” Detta borde ändras till: ”Barnet står från födelsen under vårdnad av båda föräldrarna, om dessa är kända.”

Vid våld eller övergrepp bör det givetvis hanteras liksom det hanteras i dag för gifta föräldrar. Vidare bör utgångspunkten vara gemensam vårdnad och att så många barn som möjligt ska få en naturlig rätt till båda föräldrarna vid födseln, utan konfliktskapande särbehandling av barn till ogifta. Därför bör faderskapet utredas och fastställas tidigare i så många fall som möjligt och kunna registreras redan hos mödravårdcentralen eller barnmorskemottagningen. Om det trots våra förslag uppstår en vårdnadstvist vill vi att vårdnadsutredningarna kvalitetssäkras och att evidensbaserade utredningsmetoder används, så att dessa håller en jämn kvalitet oavsett kommun.

Mikael Eskilandersson (SD)

Roger Hedlund (SD)

Angelica Lundberg (SD)